STIFTUNG
ST.-HELENA-KAPELLE e.V.

De PDF voor de audioclip

Gedenkteken van
Heinz Hölker

Beeldhouwer uit Dingden

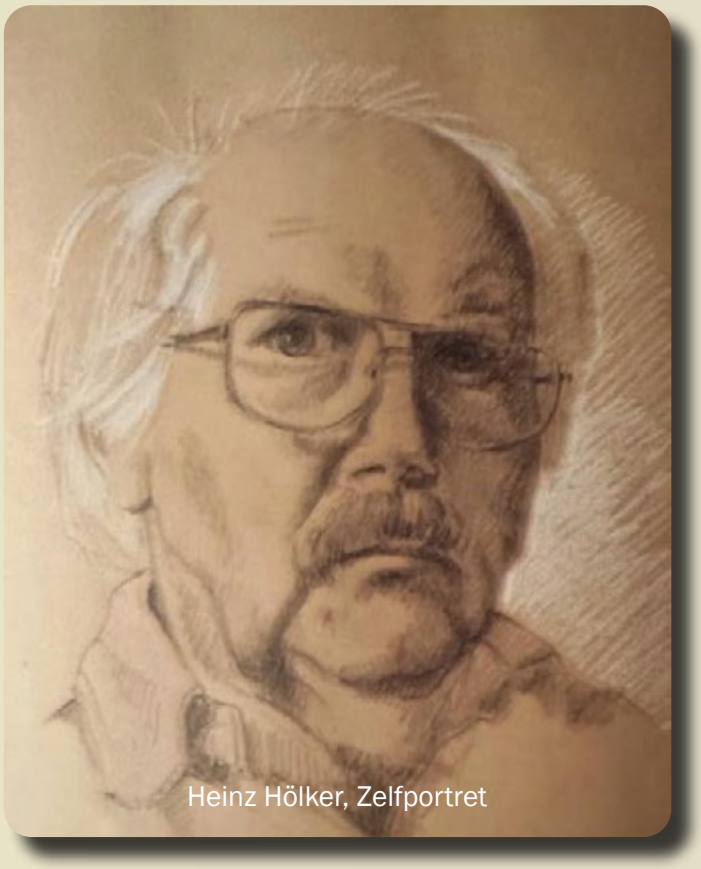

Heinz Hölker, Zelfportret

Gedenkteken van Heinz Hölker

Het monument voor de St. Helena-kapel is gemaakt door de Dingdense kunstenaar Heinz Hölker. De uit de stenen stèle opflakkerende, in brons gegoten vlam is een monument tegen de verwoesting door de oorlog. Tot op de dag van vandaag wordt elk jaar na de schuttersmis en voor het begin van het schuttersfeest aan de voet van het monument stilgestaan bij de slachtoffers van beide wereldoorlogen en andere oorlogen.

Het ambt Liedern-Werth, waartoe Hemden behoorde tot de annexatie door Bocholt, had in 1974 een wedstrijd uitgeschreven voor een monument waarmee de gemeente Hemden de gesneuvelden, vermisten en burgerslachtoffers van beide wereldoorlogen wilde eren. De beeldhouwer Heinz Hölker uit Dingden had zich daarvoor aangemeld met een model van ongeveer 50 cm groot, dat vandaag de dag nog steeds in zijn privébezit is.

Op 14 mei 1974 kreeg hij de opdracht om het oorlogsmonument te maken en op de boetedag, 20 november, werd het tijdens een kerkdienst ingewijd. Eerder was het naar een door Heinz Hölker vervaardigd model door de klokken- en kunstgieterij Petit & Gebr. Edelbrock in Gescher in twee helften gegoten. Op de dag van de onthulling kwam echter tot grote schrik van de kunstenaar de lasnaad die de twee helften van het holle beeld bij elkaar hield los, waardoor het dreigde uit elkaar te vallen en naar beneden te storten. De door het bedrijf ingehuurde lasser had niet goed gewerkt en er moest worden bijgewerkt. Heinz Hölker vond een andere lasser die het bronzen beeld zorgvuldig laste, zodat het tot tevredenheid van de kunstenaar, de opdrachtgever en het publiek kon worden geplaatst.

Heinz Hölker (2025) met het model van het gedenkteken voor Hemden

Amt Liedern-Werth
(Kreis Borken/Westf.)

Der Amtsdirektor

Betr.: Errichtung eines Kriegerehrenmales in Hemden

Bezug: Besprechung mit dem Gemeinderat in der Gastwirtschaft "Post" in Hemden

Opdracht van kantoor Liedern-Werth voor de bouw van het krijgersmonument

Het monument op Dodenherdenking

Het monument in Hemden is een van de vele monumenten die Heinz Hölker heeft gemaakt ter nagedachtenis aan de slachtoffers van oorlogen. In Dingden, op de hoek van de Borkener Straße en de Alter Rheder Weg, staat in de Königs-Mühle het door Heinz Hölker ontworpen beeld ‚Die Trauernde' (De rouwende). Dit is zijn eerste opdrachtwerk en een goed voorbeeld van de werkwijze van Heinz Hölker. Het gaat hem er niet om een beeld of bepaalde details realistisch weer te geven, maar om het verdriet dat het beeld heeft gegrepen, vorm te geven.

Ook in Uedem staat in het park aan de Viehstraße/ Turmwall een monument voor de gesneuvelden van beide wereldoorlogen. De krans van wapens wordt een doornenkroon, die in navolging van het christendom staat voor pijn en lijden. In het bovenste gedeelte vormen de staande kruisen ook een kroon, hier als teken van voltooiing en vervulling van het leven in de dood en als symbool voor de verplichting om te werken aan gerechtigheid en vrede in de wereld.

Königs-Mühle, Dingden,
en "De Rouwende" (1963)

„De rouwende vrouw"
bij de Königsmühle, Dingden (1963)

De strijd tegen oorlog is voor Heinz Hölker een persoonlijke zaak. De op 23 juli 1931 geboren Dingdener moest tijdens de Tweede Wereldoorlog meemaken hoe een granaat insloeg in het huis van zijn ouders, waarbij de moeder van de toen 13-jarige omkwam en zijn zus haar arm verloor. Zijn vader zat op dat moment gevangen in Engeland. „Er is niets ergers dan oorlog", zegt Heinz Hölker, die zijn werken bewust geen oorlogsmonumenten noemt, maar gedenktekens. Ze zijn niet bedoeld om oorlog te verheerlijken, maar om zijn persoonlijke ervaringen en het leed dat oorlog met zich meebrengt te symboliseren.

Heinz Hölker is bekend geworden door het door hem ontworpen Kolping-monument in Bocholt. In de jaren zestig organiseerde de Kolpingfamilie een wedstrijd voor het ontwerpen van een monument ter ere van de oprichter van de ambachtsliedenverenigingen Adolf Kolpings, omdat het vorige monument in 1945 tijdens de oorlog was verwoest. Er werden vier verschillende ontwerpen gepresenteerd.

Gedenkteken in Uedem

De keuze van de commissie viel op het ontwerp van Heinz Hölker, omdat hij niet alleen Kolping zelf, maar ook het idee van de Kolpingfamilie op de voorgrond plaatste door de samenstaande figuren, vader Kolping, een ambachtsman en een paar dat de familie symboliseerde, in een eenvoudige, heldere en strakke vorm te gieten, in overeenstemming met de tijdsgeest.

Kolpingmonument in Bocholt

Heinz Hölker had twee jaar eerder als eerste beeldhouwer de Folkwang-prestatieprijs gewonnen. Hij studeerde daar acht semesters en werd na zijn studie een jaar lang meesterleerling van prof. Adolf Wamper. Daardoor kreeg hij toegang tot een eigen atelier en de mogelijkheid om als kunstenaar aan de slag te gaan. Want na zijn studie, aldus Heinz Hölker, „waren de zakken leeg“. Hij kwam in de kunst terecht omdat hij als kind al graag tekende en later in de werkplaats van zijn broer als steenhouwer in Pfalzdorf bij Kleve werkte.

Heinz Hölker (1962)

Glazen raam in het St. Josefshuis in Dingden

Andere voor het publiek toegankelijke werken van Heinz Hölker zijn de Madonna op de begraafplaats van Bocholt, de acht glasramen in de kapel van het St. Josefs-Haus in Dingden, die het scheppingsverhaal uitbeelden, en het beeld van de Antoniusbrunnen – de heilige Antonius is de patroonheilige van Loikum – op het kerkplein aldaar.

Vredesengel, beton met mozaïek, Spork, naast de kerk

“Jonge mannen in de vuurkorf”, aluminium/brons, 1967, Herzebocholt

‘Moeder van Smarten’, 1965
Begraafplaats Mussum

Monument voor de Star Children-begraafplaats Dingden,
Bij de Bokern
“IK ZAL JE NIET VERGETEN, IN MIJN HANDEN HEB IK JE GEMARKEERD” (Jes. 49)

Fontein in Rhede, Sint-Goedelekerk

Heinz Hölker krijgt zijn ideeën tijdens lange wandelingen. „Ideeën hebben eenzaamheid nodig“, zegt hij. Dit is ook een van de redenen waarom de kunstenaar, die een moderne en begrijpelijke vormentaal ontwikkelde, niet naar de grote stad trok, maar in het landelijke Dingden bleef wonen.

"Vallende engel"
Dingden, bij de Nordbrock-kapel

Jezus aan het kruis | Barlo
(tegenover Elektro Mölders en het tankstation)

Fontein bij de Volksbank Dingden, 2002. De figuren, een ambachtsman, een molenaar, een boer en een textielarbeider, vertegenwoordigen de werkende mensen en tonen de industrieën in de regio.

St. Bonifatius, Dingden
(rotonde Bocholter Str./ Krechtinger Str.)